

Одеська обласна організація

Інформаційний бюлетень

№ 14

Травень 2025 р.

**Тривалість та графіки відпусток
педагогічних працівників
закладів дошкільної освіти
відповідно до Закону України
«Про дошкільну освіту»
від 06.06.2024 № 3788-IX**

Щодо введення в дію Закону №3788

Згідно з пунктом 1 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про дошкільну освіту» від 06.06.2024 № 3788-IX (далі Закон № 3788) цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через один рік з дня набрання ним чинності. Закон № 3788 опубліковано в офіційному виданні «Голос України» від 06.07.2024, тобто він **набрав чинності 07.07.2024 року**.

Згідно з пунктом 2 Прикінцевих та перехідних положень Закону № 3788 [Закон України «Про дошкільну освіту»](#) від 11.07.2001 № 2628-III втрачає чинність з дня введення в дію Закону № 3788.

Тобто Закон № 3788 мав бути введений з 07.07.2025 року.

Однак підпунктом 2 пункту 31 Прикінцевих положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» норму Закону № 3788 щодо введення його в дію через один рік з дня набрання ним чинності замінено нормою **про введення його в дію з 1 січня 2025 року**.

При цьому підпунктом 1 пункту 5 Прикінцевих та перехідних положень Закону № 3788 Кабінет Міністрів України зобов'язано протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом.

Тобто попри те, що закон «Про дошкільну освіту» № 2628-III втрачає чинність з 1 січня 2025 року, нормативно-правові акти, розроблені на його виконання та інші, зокрема, які регулюють питання відпусток, є чинними до приведення їх Кабінетом Міністрів України та міністерствами у відповідність з вимогами Закону № 3788.

Новим Законом України «Про дошкільну освіту» встановлено, що всім педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти надається щорічна основна відпустка тривалістю 56 календарних днів.

Це стало можливим завдяки постанові Кабінету Міністрів України від 11.02.2025 № 143, яка набула чинності 18 лютого 2025 року. Документ вносить зміни до постанови КМУ від 14.04.1997 № 346 «Про затвердження Порядку надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56 календарних днів керівним працівникам закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічним, науково-педагогічним працівникам та науковим працівникам» — документа, що регулює надання відпусток освітянам.

Тому на сьогодні стосовно щорічних відпусток слід керуватися постановою КМУ від 14.04.1997 № 346 «Про затвердження Порядку надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56 календарних днів керівним працівникам закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічним, науково-педагогічним працівникам та науковим працівникам» із змінами та роз'ясненнями щодо її застосування.

Щодо графіків надання щорічної відпустки

Згідно з частиною п'ятнадцятою статті 10 Закону України «Про відпустки» керівним, педагогічним, науковим, науково-педагогічним працівникам, спеціалістам навчальних закладів щорічні відпустки повної тривалості у перший та наступні робочі роки надаються у період літніх канікул незалежно від часу прийняття їх на роботу.

Частиною десятою статті 10 закону «Про відпустки» встановлено, що черговість надання відпусток визначається графіками, які затверджуються власником або уповноваженим ним органом за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником) чи іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом, і доводиться до відома всіх працівників. При складанні графіків ураховуються інтереси виробництва, особисті інтереси працівників та можливості для їх відпочинку.

Частиною одинадцятою статті 10 цього закону передбачено, що конкретний період надання щорічних відпусток у межах, установлених графіком, узгоджується між працівником і власником або уповноваженим ним органом, який зобов'язаний письмово повідомити працівника про дату початку відпустки не пізніше як за два тижні до встановленого графіком терміну.

Законом не встановлено термінів складання таких графіків.

Пунктом 27 Типових правил внутрішнього розпорядку для працівників державних навчально-виховних закладів, затверджених наказом Міністерства освіти України від 20.12.1993 № 455, передбачено, що графік надання щорічних відпусток погоджується з профспілковим комітетом і складається на кожний календарний рік. Зазначеним нормативним актом також не встановлено норми про дату затвердження таких графіків.

Єдиним документом, в якому йдеться про дату затвердження графіків відпусток є Типові правила внутрішнього трудового розпорядку для робітників і службовців підприємств, установ, організацій, затверджені постановою Держкомпраці СРСР за погодженням з ВЦРПС від 20.07.1984 № 213. Пунктом 20 Типових правил передбачено, що **графіки відпусток складаються на кожен робочий рік не пізніше 5 січня**. Про це йдеться у листі Міністерства соціальної політики від 25.08.2015 № 475/13/116-15.

Тому на сьогодні, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.02.2025 № 143 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 346 і від 14 червня 2000 р. № 963», графіки відпусток мають бути відповідно відкориговані.

Збільшення тривалості відпустки: що відбулося?

18.02.2025 року зазнав змін додаток до Порядку надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56 календарних днів керівним працівникам навчальних закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічним, науково-педагогічним працівникам та науковим працівникам, затвердженого постановою КМУ від 14.04.1997 №346 (далі — Порядок № 346).

Зміни до Порядку №346 викликані, зокрема, нещодавнім набранням чинності нового Закону України від 06.06.2024 № 3788-IX «Про дошкільну освіту».

Отже, **до прийняття змін**, наступні педагоги ЗДО мали право на щорічну основну відпустку тривалістю **42 к. дн.**: директор; завідувач філії; вихователь-методист; інструктор з фізичної культури; музичний керівник; практичний психолог; соціальний педагог.

Після змін зазначені категорії працівників мають право на щорічну основну відпустку тривалістю **56 к. дн.** Решта педагогів ЗДО (вихователь, асистент вихователя, вчитель-дефектолог та вчитель-логопед) уже давно мають право на 56 к. дн. щорічної основної відпустки.

Право на щорічну основну відпустку більшої тривалості настало посеред робочого року: як діяти?

Ідеальна ситуація: в педагога ЗДО, якому збільшено тривалість щорічної основної відпустки, черговий робочий рік розпочинається з 1 січня. В такому випадку з першого дня нового робочого року він починає заробляти щорічну основну відпустку оновленої тривалості.

Але на практиці педпрацівник може бути прийнятий на роботу з будь-якої дати. Тому право на щорічну основну відпустку більшої тривалості у нього виникає посеред його робочого року. Тож, яку остаточну тривалість щорічної основної відпустки він має за такий робочий рік?

Відповідь на це питання надає Міністерство освіти і науки України в своєму листі від 19.05.2025 №1/10348-25 «Щодо тривалості щорічної основної відпустки педагогічних працівників закладів дошкільної освіти у 2025 році» (додається).

Зауважуємо, що відповідно до частини першої статті 58 Конституції України Закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

При цьому, Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 09.02.1999 № 1-рп/99 дав офіційне тлумачення частині першій статті 58 Конституції України згідно з яким, зокрема, встановлено, що: «За загальновизнаним принципом права закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі. Цей принцип закріплений у частині першій статті 58 Конституції України, за якою дію нормативно-правового акта в часі треба розуміти так, що вона починається з моменту набрання цим актом чинності і припиняється з втратою ним чинності, тобто до події, факту застосовується той закон або інший нормативно-правовий акт, під час дії якого вони настали або мали місце» (абзац другий пункту 2 мотивувальної частини).

Отже, після набрання чинності постанови Кабінету Міністрів України від 11.02.2025 № 143 тривалість щорічної основної відпустки, на яку педагогічні працівники закладів дошкільної освіти отримали право у 2025 році і яка надається їм за відпрацьований рік, становить 56 календарних днів і немає ніяких підстав надавати педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти щорічну основну відпустку у 2025 році (після 18.02.2025 р.) іншої тривалості.

Гранична тривалість відпусток: не більше 59 календарних днів

Згідно зі статтею 10 Закону України «Про відпустки» максимальна сукупна тривалість щорічної основної та додаткової відпусток не може перевищувати 59 к. дн.

Це означає, що якщо основна відпустка становить 56 к. дн., додаткова відпустка за ненормований робочий день, на яку мають право окремі педагогічні працівники ЗДО, може становити максимум 3 календарні дні.

Це стосується директорів, практичних психологів, соціальних педагогів та інструкторів з фізичного виховання закладів дошкільної освіти, так як у них основна відпустка збільшилась з 42 к. дн. до 56 к. дн.

Колективний договір: обов'язкове внесення змін

Колективні договори ЗДО мають бути переглянуті та приведені у відповідність до нових норм, зокрема:

- передбачити зменшення тривалості додаткової відпустки за ненормований робочий день (якщо раніше вона становила більше ніж 3 к. дн.);
- вказати конкретну тривалість додаткової відпустки з урахуванням 56 к. дн. основної;
- відобразити порядок її надання та фіксацію у графіку відпусток;
- уникнути перевищення граничного строку — 59 к. дн.

Звертаємо увагу! Тривалість додаткових соціальних відпусток працівникам, які мають дітей, не скорочується!

Підготували:

*заступник голови Одеської ОО ППОНУ Оксана ПУШНОВА, 067-654-42-26;
юрисконсульт Роксолана МОСКОВЧУК, 067-654-42-38*